

**БАС АУРУЛАРЫ.
КЛАССИФИКАЦИЯСЫ.
БІРІНШІЛІКТІ БАС АУРУЛАРЫ.
ПАТОГЕНЕЗІ. КЛИНИКАСЫ.
ДИАГНОСТИКАСЫ. ЕМІ.**

Бас ауруы бас немесе мойын аймақтарында ауыру болып табылатын, әртүрлі кеселдердің және патологиялық күйдің кең таралған бейспецификалық бір симптомы. Бас ауруының жиі кездесетін себебі - ми қорабының ішкі немесе сыртқы тамырларының тартылуына немесе ұлғаюына және бас сақинасына байланысты болып табылады.

ХАЖ-10 КОДЫ

Бас аурулары

- G43 Бас сақинасы
- G43.0 Ерекше күйсіз бас сақинасы (жай бас сақинасы)
- G43.1 Ерекше күймен бас сақинасы (классикалық бас сақинасы)
- G43.2 Бас сақинасы ахуалы
- G43.3 Асқынған бас сақинасы
- G43.8 Басқа да бас сақинасы
- G43.9 Анықталмаған бас сақинасы
- G44 Бас ауруының басқа да синдромдары
- G 44.0 Бас ауруының «гистаминді» синдромы
- G44.1 Басқа тарауларда жіктелмеген, тамырлы бас ауыруы
- G44.2 Кернеулілік типтегі бас ауыруы
- G44.3 Зақымданғаннан кейінгі созылмалы бас ауруы
- G44.4 Басқа тарауларда жіктелмеген, дәрі-дәрмектерді қолданумен шақырылған, бас ауруы
- G44.8 Бас ауруының басқа анықталмаған синдромы.

«Бас ауруларының халықаралық жіктелуі» (БАХЖ)

Шығыуна байланысты:

- бастапқы бас аурулары
- қайталама бас аурулары

- бас сақинасы;
- кернеулі бас ауыру (КБА);
- будалы (кластерлі) бас ауыру және басқа да тригеминальды вегетативтік (автономды) цефалгия;
- басқа да бастапқы бас аурулары;
- бас және/немесе мойын жарақатына байланысты бас ауырулары;
- бас және мойын тамырларының зақымдануына байланысты бас ауырулары;
- тамырлы емес ішкі бассүйектің зақымдануына байланысты бас ауырулары;
- әртүрлі заттектерге немесе олардың жойылуына байланысты бас ауырулары;
- жұқпаларға байланысты бас ауырулары;
- гомеостаздың бұзылуына байланысты бас ауырулары;
- бас сүйектің, мойынның, көздің, құлақтардың, мұрын қуысының, тіс қуыстарының, ауыз қуысының немесе бас сүйектің және беттің басқа да құрылысына байланысты бас ауырулары;
- психикалық кеселге байланысты бас ауырулары;
- краниальды невралгия және бет ауруларының орталықтандырылған себептері;
- басқа да бас ауырулары, краниальды невралгия, орталықтандырылған немесе бастапқы бет ауырулары

БІРІНШІЛІК БАС АУРУЛАРЫ

“Сақина” ауруы – интенсивті пульсациялық сипаттағы бастың бір жақты ауырсынуның қайталама ұстамасымен көрінетін тұқым қуалаушылық ауру. Оның шоғырлануы жиі орбиталды, маңдай, самай аймағында және лоқсу, құсу, дыбыс пен жарықтан қорқу мезімдермен қатарласып жүреді.

- Қайталанба түрдегі бастың бір жақты пульсациялық ұзақтығы 4-72 сағатқа созылатын ұстамалы түрдегі ауыруы.
- Оның аталуы грек сөзі “гемикрания” – бастың жартысының ауыруын білдіреді. Климатпен, тұрғылықты жеріне байланысты емес кең таралған ауру.
- Әйелдер еркектерге қарағанда жиі 4/1 қатынасында ауырады.
- “Сақина” ұстамасы жас өспірімдік жасында пайда болып, уақыт өте (ерлерде – 45 жастан кейін, әйелдерде – менопаузадан кейін) тоқтайды.

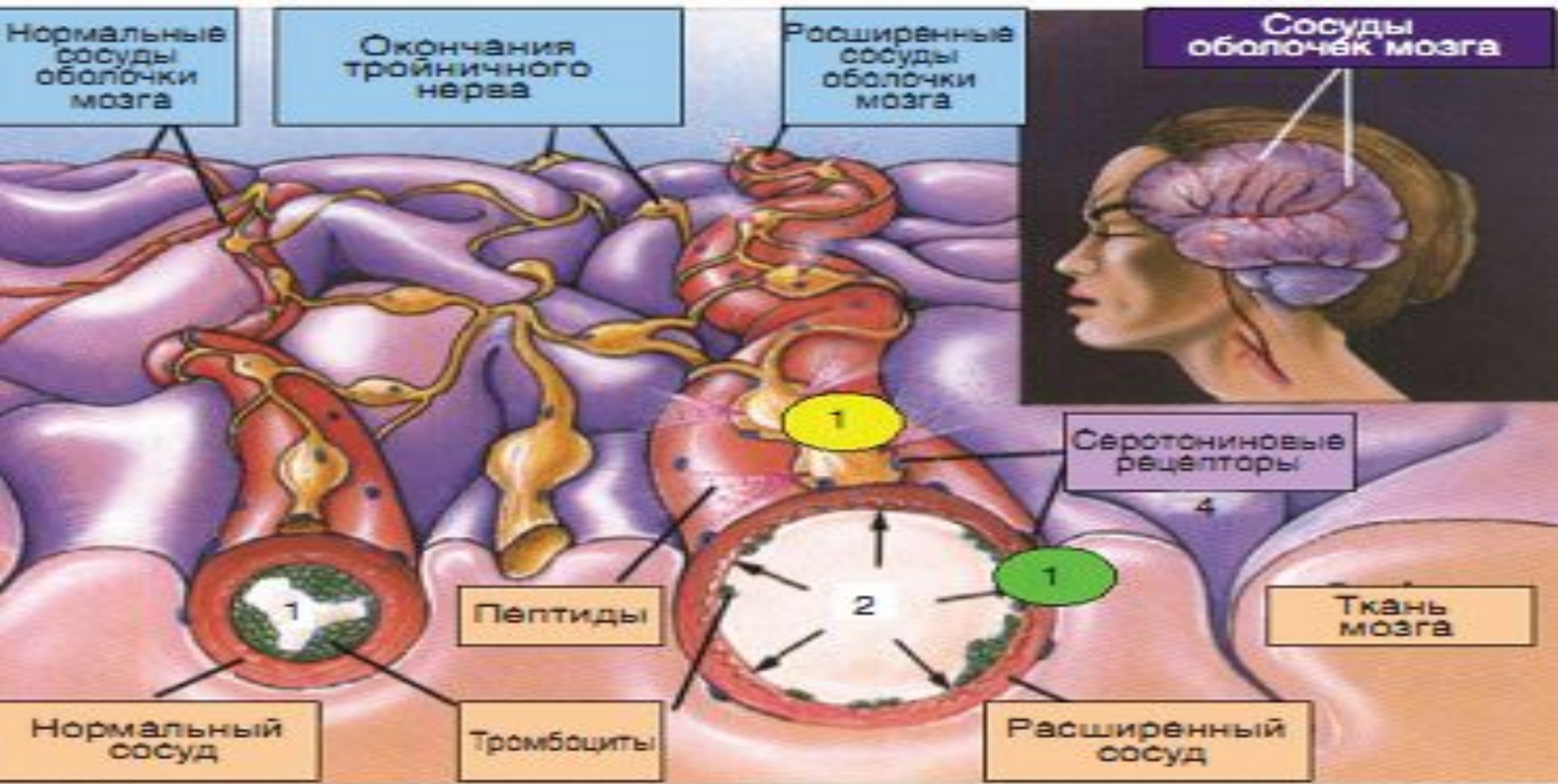
БАСТЫҢ САҚИНА АУРУЫНЫҢ ПАЙДА БОЛУ СЕБЕБІ

- Аурудың белгілері ми қантамырларындағы өзгерістермен байланысты, алайда олардың туындау себебі белгісіз. Науқастардың 70% -да бұл ауру тұқым қуалайды.

Сақина ауруының туындауына әсер ететін факторлар:

Рис. 1. Патогенетические механизмы развития приступа мигрени (по Е. Hamel, 1999)

КЛИНИКАСЫ

Шағымдар және анамнез:

- бас ауыруын бір жақты оқшаулануы
- аурудың қарқындауы науқастың белсенділігін төмендетеді, бірқалыпты физикалық жұмыста және жаяу жүруде күшейетін және емделушінің өз қызметін тоқтатуды талап ететін;
- келесі симптомдардың біреуінің бар болуы: жүрек айну, құсу, жарықтан-дыбыстан қорқу.

Физикальды тексеру: қарашықтың өзгеруі, эмоциональды жабырқау, интеллектуальдык қабілетінің төмендеуі, шабуылға дайын тұрушылық, сөйлеудің бұзылуы, желке бұлшықетінің ебедейсіздігі.

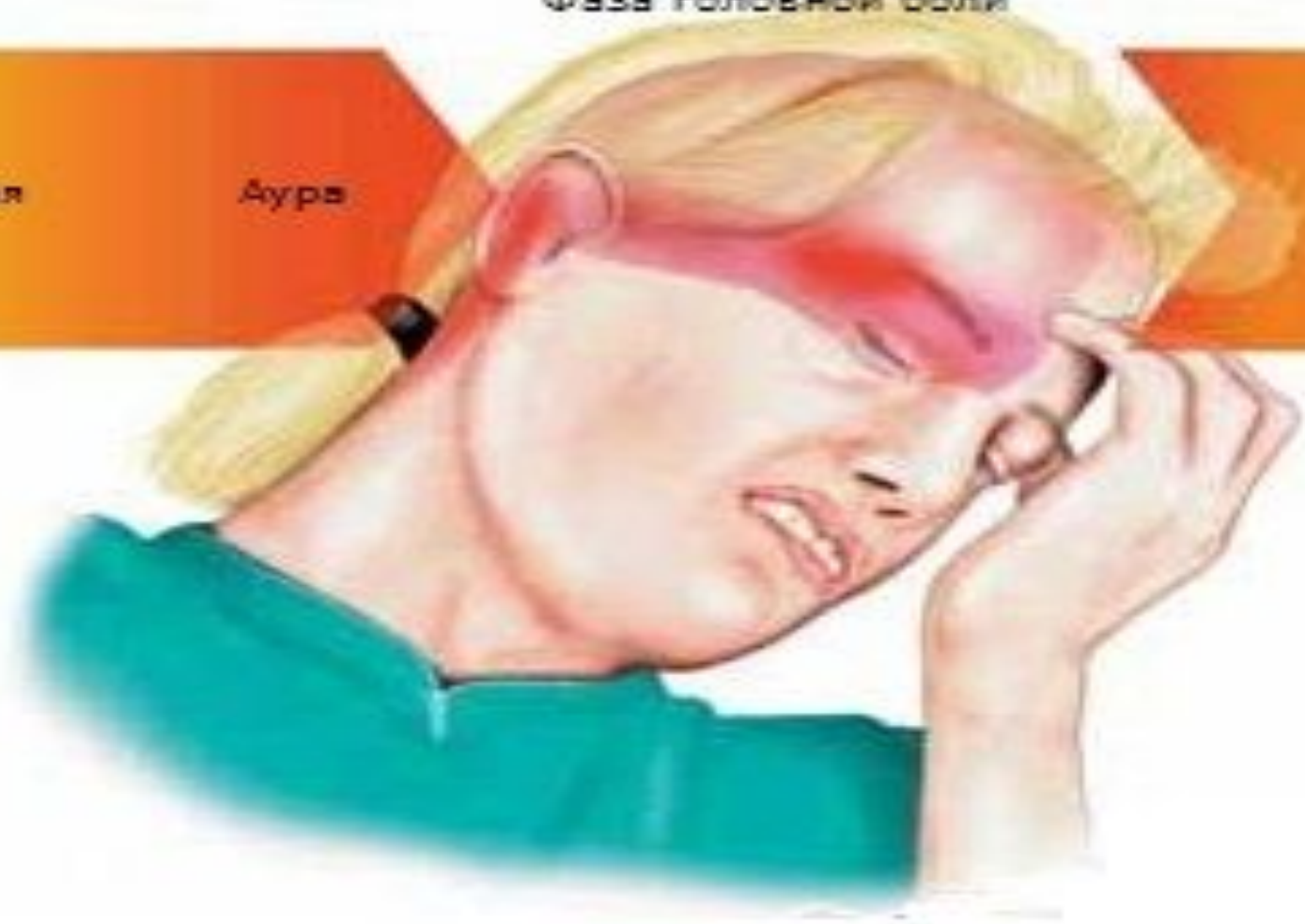

Фаза головной боли

Продромальная
фаза

Аура

Разрешение
приступа

	Кернеулік	Персистирленген бас ауыруы	Кластерлі бас ауыру	Бас сақинасы
Бас ауыруының сипаты	Жеңілден орташа сырқырап ауыруыға дейін немесе сыздап ауыру		Қатты ауыру	Орташадан қатты ауыруға дейін
Ұзақтығы	30 минуттан бірнеше сағатқа дейін созылады	Күніне 4 сағатқа дейін созылады	30 минуттан 3 сағатқа дейін созылады	4 сағаттан 3 күнге дейін созылады
Жиілігі		Бірнеше ай бойы айына 15 күн	Бірнеше ай бойы күніне бірнеше рет болуы мүмкін	Мезгілімен туындау: айына бірнеше реттен жылына бірнеше рет болуы
Оқшалануы	Кернеу бар, бүкіл басқа қысым көрсетіледі	Бір немесе екі жаққа оқшауланады	Бастың бір жақ бөлігінде оқшауланады көз немесе шекеге назар аударылады	Бастың бір жақ бөлігінде орналасуы
Өзгешілігі		Үздіксіз ауыру	Қатты және шаншып ауыру	Солқылдап ауыру
Жүрек айну немесе құсу симптомдары	Жүрек айну немесе құсу симптомды болмауы			Жүрек айну, құсу, ерекше күй болуы мүмкін
Ерекше күйдің болуы	Ерекше күй жоқ	Ерекше күй жоқ		Ерекше күйі бар
Жарық- және шуыл сезімталдығы	Жарық- және шуыл сезімталдығы бар		Тұмау, жас, сонымен қатар жоғарғы қабақтың түсуі (бір жағы жиі кездеседі)	Жарыққа, шуылға, қозғалысқа сезімталдық бар

ЗЕРТТЕУ ӘДІСТЕРІ

- ЖҚА, ЖБА, ЖЗА, коагулограмма
- Офтальмоскопия;
- Бас және мойын тамырларының УДДГ;
- ЭКГ, ЭхоКГ, ЭхоЭГ
- Мұрын қуысының рентгенографиясы
- бас миының МРТ /КТ (түсініктеме: ошақты неврологиялық симптоматика бар болуы, жалпы милық симптоматикасы көрсетілген бас ауыруы, құсу, бас айналу);
- 1 жасқа дейінгі балалардың бас миының УДЗ;
- ЭЭГ/бейнемониторинг;
- Бас миының контрастілеуменен МРТ;
- Торапты тамырларды дуплексті сканерлеу;
- ЭКГ-ні Холтер мониторингі;

ЕМДЕУ ТАКТИКАСЫ

Дәрі-дәрмексіз емдеу: сақтану режимі (ұйқы және демалыс режимін қадағалау, қалжырауды шектеу), тұз және сұйықтық шектелген диета.

бейспецификалық механизм әсері бар дәрілер (бейстероидты қабынуға қарсы дәрілер: парацетамол, диклофенак, кеторолак т. б.)

спецификалық механизм әсері бар дәрілер (рецепторлардың іріктемелі агонистері және рецепторлардың іріктемелі емес агонистері (суматриптан)

көмекші дәрілер: тамырлы, седативті (мазасыз күйде және бас ауыру қысымы кезінде)

Жедел шұғыл көмек деңгейінде
дәрі-дәрмекпен емдеу:

Спазмолитикалық терапия:

- нимодипин
- никотиноил гамма –
аминомайлы қышқылы
- кеторолак;
- диазепам

Физиотерапия

- спазмолитика мен омыртқаның мойынжақ бөлігіне электрофорез (папаверин, натрий бром);
- электросон;
- дарсонвальтерапия;
- транскранеалды магнитті стимуляция;
- омыртқаның мойынжақ бөлігін уқалау;
- ЕДШ;
- акупунктура (инетерапиясы):
созылмалы цефалгия.

"Астана медицина университеті" АҚ

Орындаған: Құсайынова Дина

Топ: 621 ЖДП

НЕВРОТИКИ

Я ВИЖУ,
ВЫ МНОГОЕ
ПЕРЕЖИЛИ...

И У МЕНЯ
МИГРЕНЬ

GLEBSITE.RU

мел'08

ЛИТЕРАТУРА

1. Протоколы заседаний Экспертной комиссии по вопросам развития здравоохранения МЗ РК, 2014
2. Скворцова В. И., Крылов В. В. Геморрагический инсульт. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2005. – 157 с.
3. Қайшыбаев С. Неврология 2кітап. Алматы: "Ғылым" ғылыми баспа орталығы, 2003.-432б.

